

DNR-VN-2001-08

Överklagande angående bl.a. ordningen i vallokal och valförrättarnas ansvar har lämnats utan bifall då någon avvikelse från föreskriven ordning inte har visats föreligga.

Valprövningsnämnden uttalar dock att det är olämpligt att valförrättare delar ut valsedlar, även om detta sker under tid när vederbörande inte fullgör sitt uppdrag som valförrättare.

SVENSKA KYRKANS VALPRÖVNINGSNÄMND

BESLUT
2001-11-16
Stockholm

Dnr VN 8-2001

1. M, kandidat på listan för nomineringsgruppen Kyrkans Väl i X församling, var inte registrerad som medlem i Svenska kyrkan den 13 september. Likväl satte Kyrkans Väl upp honom på listan.

2. De som fungerade som valförrättare delade också ut valsedlar för Kyrkans Väl nunder valdagen. Sammanräkningen genomfördes av personer som var kandidater för Kyrkans Väl. Detta kan inte ses som demokratiskt.

3. Under röstningen räknades alla röstande av en av Kyrkans Framtids medlemmar. De röstande befanns vara betydligt färre än vad som framkom vid valförrättarnas räkning av rösterna. Det är ställt utom allt tvivel att fusk förekommit.

4. Vid rösträkningen stängdes dörrarna och ingen oberoende fick vara med och övervaka rösträkningen.

Stiftsstyrelsen har avstyrkt bifall till överklagandet och har efter hörande av valnämnden i X anfört följande.

1. M registrerades som valbar inför mandatfördelningen eftersom han upptagits i Svenska kyrkan den 20 juni 2001. M har därefter utsetts som ledamot i kyrkofullmäktige kommande mandatperiod.

2. Alla de fem personer som fungerade som valförrättare och därmed också som rösträknare var också kandidater för Kyrkans Väl. Detta strider inte mot någon bestämmelse. När det nu fanns två nomineringsgrupper som ställde upp i församlingsvalet hade det måhända varit lämpligt att båda grupperna varit representerade i valförrättargruppen. Att så inte blev fallet har av valnämnden förklarats med att det vid den tidpunkt då valförrättarna utsågs bara fanns en nomineringsgrupp som anmälts till valet. A har varit kritisk mot att valförrättare delat ut valsedlar för Kyrkans Väl. Valnämnden har uppgivit att de valförrättare som delat ut valsedlar gjort det när de inte tjänstgjort som valförrättare. Det är viktigt att de som tjänstgör som valförrättare är neutrala och inte gynnar någon av de nomineringsgrupper som ställer upp i valet. En valförrättare som delar ut valsedlar under tid då han inte fullgör sitt valförrättaruppdrag kan enligt stiftsstyrelsens mening inte sägas begå något formellt fel.

3. A har hävdats att det står utom allt tvivel att fusk förekommit. Han har uttalat detta mot bakgrund dels av att valförrättarna/rösträknarna tillhörde Kyrkans Väl, dels av att de röstande räknats av medlemmar i Kyrkans Framtid och att antalet befanns vara betydligt färre än vad som framkom i räkningen som gjordes av valförrättarna. Stiftsstyrelsen menar, i likhet med valnämnden, att A vid

sin jämförelse förbisett förhandsrösterna. Det kan noteras att det avgetts trettioåtta förhandsröster på pastorexpeditionen avseende valen i församlingen. Stiftsstyrelsen kan inte finna att det finns stöd för A allvarliga anklagelse om fusk i samband med valet.

Sammanfattningsvis finner stiftsstyrelsen att det inte framkommit någon omständighet i samband med valet i X som gör att valet skall förklaras ogiltigt.

Valnämnden i X har härutöver anfört följande.

De personer som var valförrättare var också kandidater för Kyrkans Väl. Det hade gjorts mycket klart för valförrättarna att man noggrant måste skilja på rollen som valförrättare och rollen som kandidat för Kyrkans Väl. Detta markerades genom bärande av skylten KYRKANS VÄL vid utdelning av valsedlar. En särskild tjänstgöringslista hade gjorts upp för de fem valförrättarna. Enligt de givna reglerna var tre i tjänst under varje öppethållandepass. De valförrättare som delade ut valsedlar var inte "i tjänst" som valförrättare. Valförrättarna utsågs vid sammanträde den 11 april 2001. Då fanns det endast förslag om en kandidatlista och man kände inte till att Kyrkans Framtid avsåg att ställa upp i valet.

Rösterna räknades av valförrättarna i vanlig ordning på samma sätt som förekommer i allmänna val. Det hade klargjorts bl.a. genom församlingsbladet att sammanräkningen var offentlig. Det fanns inga församlingsbor i vallokalen under sammanräkningen. Denna följdes dock hela tiden av en journalist.

A, som fått tillfälle att bemöta stiftsstyrelsens och valnämndens yttranden, har vidhållit sitt överklagande och bl.a. tillagt följande. Under förhandsröstningen fanns ingen förseglad valurna, endast en papperskartong som var öppen och som man fick öppna var gång man skulle lägga ned valkuverten. Han kräver att röstningen görs om och att M utesluts.

Av ingivet dopbevis framgår att M upptogs i Svenska kyrkan den 20 juni 2001. Med hänsyn härtill och då det inte framkommit något annat skäl till att han inte skulle ha varit valbar föranleder A:s överklagande i denna del inget vidare uttalande. Av utredningen framgår vidare att rösträkningen skett offentligt i närvaro av en journalist. A har därför inte haft fog för sitt påstående att utomstående inte tillåtit närvara vid rösträkningen.

I kyrkoordningen saknas bestämmelser om ordningen i vallokalen och om valförrättarnas ansvar. Kyrkostyrelsen har med stöd av 38 kap. 78 § kyrkoordningen utfärdat närmare bestämmelser om direkta val, SvKB 2000:1 där sådana föreskrifter finns. Varken i kyrkoordningen eller i kyrkostyrelsens bestämmelser sägs något om att valförrättare inte får dela ut valsedlar. Valprovsningsnämnden vill emellertid i likhet med stiftsstyrelsen betona vikten av att de som tjänstgör som valförrättare är neutrala och inte gynnar någon av de nomineringsgrupper som ställer upp i valet. Enligt valprovsningsnämndens mening är det därför olämpligt att valförrättarna delar ut valsedlar även om detta sker under tid då vederbörande inte fullgör sitt uppdrag som valförrättare.

A har också varit kritisk mot att det inte funnits någon valurna vid förhandsröstningen. Av SvKB 2001:1 framgår att vid röstning på pastorexpedition, församlingsexpedition eller motsvarande och på ett särskilt röstmottagningsställe skall röstmottagaren ta emot väljarens valkuvert och i väljarens närvaro lägga in valkuverten och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen det. Därefter skall fönsterkuvertet läggas i ett särskilt omslag för varje stiftsstyrelse respektive valdistrikt som det skall sändas eller lämnas till.

Enligt 38 kap. 82 § kyrkoordningen skall Valprovsningsnämnden vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om det vid förberedande och genomförande av valet förekommit avvikelser från föreskriven ordning, någon har hindrat röstningen, avgivna röster har förvanskats eller någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt. Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången. Kan rättelse åstadkommas genom förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta rättelse.

Valprövningsnämnden finner inte att någon avvikelse från föreskriven ordning har visats föreligga och avslår därför överklagandet.

Lars Tottie
ordförande

Annika Sandström
sekreterare

I beslutet har deltagit: Lars Tottie, Birgitta Björner, Benny Jönsson, Evert Josefsson, Barbro Sicard, Kerstin Zetterberg och Ingrid Friman.